

ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ З ВИКОРИСТАННЯМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ

Бондарчук В.В., здобувач першого (бакалаврського) рівня ВО,
спеціальності 073 «Менеджмент»
Державний біотехнологічний університет
Науковий керівник – Заїка С.О., к.е.н., професор

Сільське господарство відіграє вирішальну роль у глобальній економіці, забезпечуючи продовольчу безпеку та значний внесок у ВВП багатьох країн [1]. В Україні, де значна частина економіки залежить від аграрного сектору, ефективність сільського господарства безпосередньо впливає на соціальне та економічне благополуччя країни [2]. Розвиток технологій, зміна кліматичних умов та зростання населення підвищують вимоги до продуктивності та стійкості аграрних підприємств, що робить актуальним пошук нових підходів до управління і оптимізації ведення господарства.

Європейський досвід у сфері сталого розвитку сільськогосподарської діяльності пропонує ефективні інструменти оцінки та стратегії ведення агробізнесу, які можуть бути корисні для українських фермерів.

Метою дослідження є аналіз впровадження програми оцінки RISE, розробленої у рамках ініціативи «Фермер+» від «Nestle Україна», яка сприяє інтеграції європейських методик в аграрну практику.

Програма RISE використовує комплексний підхід до аналізу господарювання, що охоплює екологічні, економічні та соціальні параметри. Оцінювання базується на 400 запитаннях, що дозволяє виявити як сильні, так і слабкі сторони фермерських господарств. Процес збору даних включає інтерв'ю з фермерами, а також аналіз робочих процесів і умов життя працівників. Зібрана інформація обробляється з використанням спеціалізованого програмного забезпечення, яке враховує локальні особливості і може працювати без доступу до Інтернету, що важливо для сільських регіонів України.

На основі отриманих даних програма RISE дозволяє фермерам отримати графічне відображення результатів оцінки, що включає детальний опис кожного з параметрів. Ці результати є основою для подальшого планування та впровадження корегуючих заходів. Наприклад, деякі фермерські господарства виявили незадовільний стан ґрунтів через водну ерозію, що вимагає негайного втручання для відновлення родючості ґрунту та запобігання подальшій деградації [3].

Впровадження європейських практик у сфері сталого розвитку дає змогу українським фермерам не лише підвищити продуктивність, але й забезпечити більшу екологічну безпеку та соціальну відповідальність. Ініціатива «Фермер+» і впровадження програми RISE в Україні можуть слугувати моделлю для інших країн з аналогічними умовами аграрного господарювання.

Отже, експертна оцінка за допомогою програми RISE виявилася ефективним інструментом для оцінювання та планування розвитку фермерських господарств в Україні. Її впровадження дозволяє не тільки виявити слабкі місця, але й розробити стратегію для їх усунення, спираючись на європейський досвід у сфері сталого розвитку. Таким чином, програма не лише сприяє економічному зростанню, але й вносить вклад у збереження природних ресурсів та покращення умов праці в сільському господарстві.

Література:

1. Заїка С.О., Півень А.В. Оперативний аналіз виробничої діяльності підприємств АПК: навчальний посібник. Харків: Вид-во «Міськдрук», 2010. 113 с.

2. Заїка С.О. Теоретичні аспекти управління інвестиційно-інноваційною діяльністю аграрних підприємств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2015. Вип. 11. С. 101-106.

3. Зернова галузь: розвиток, тренди і прогнози в умовах зміни клімату. URL: <https://agro-business.com.ua/agro/ekonomichni-hektar/item/18345-zernova-haluz-rozvytok-trendy-i-prohnozy-v-umovakh-zminy-klimatu.html> (дата звернення: 29.04.2024).